

får. Det kan rett ut sagt føre til of-
fentlig tilfalle for usedelighet om
man skulle falle i søvn undervegs.
Vil du unngå en slik skjebne,
må du holde deg våken hvert
minutt av den kanskje to-tre ti-
mer lange reisen med de nye
togssettene på intercity.

Og vil du unngå å dele kropps-

få brettet ut avisen, så gjør min
medreisende det for meg, og jeg
tvinges til å lese Fjyken eller Na-
tionen – en skyebne verre enn dø-
den for en som ikke får dagen i
gang uten Aftenposten. To aviser
ved siden av hverandre er det
nemlig ikke plass til på FLIRT. I
alle fall er det ikke plass til å bla

Eneste fordel: Der kan man være
tre om en og samme avis! Men
det hjelper lite på blodstruktulasjo-
nen.

Ved ankomst Oslo Sentralstra-
sion takker du Vårherre for at
reisen er slutt – og at du ikke skal
til Skien.

Men turen er likevel ikke helt

Aust- mannalaget

Nyleg heldt Noregs Mållag
haustseminaret sitt på Lille-
hammer, midt i hjartet til fyl-
keslaget som kallar seg for
«Austmannalaget», og som
samlar dei lokale mållaga i Hed-
mark og Oppland (minus Val-
dres).

Dei som meiner at nynorsk er eit
«vestnorsk særspråk», ville kan-
ske tru at eit slikt årleg seminar
burde liggle på Vestlandet - helst i
Ørsta kanskje, men det gjorde det
altså ikkje. Men Oppland ligg jo
for så vit vest for Hedmark.

Oppland er framleis eit fylke
med svært mange aktive nynorsk-
brukarar - personar som definerer
seg sjølv og kulturen sin gjennom
målforna si.

I «gamle dagar» var Oppland
og Hedmark til saman «opplanda»
(Opplandenes Amt). I dag snakkar

ein helst om «Innlandet», men ing-
en i Oppland eller Hedmark ville
nok finne på å kalle seg for vestlen-
ding.

Fylkesmållaget som er paraply-
organisasjonen for lokallaga i
Oppland og Hedmark, heiter altså
«Austmannalaget». Dette er fåk-
tisk eit ord med dobbel tyding.

Ut ifrå dagens perspektiv er det
naturlig å tenkje på at namnet re-
presenterer lokallaga aust i Noreg.
Nynorskbrukarane innanfor om-
rådet til Austmannalaget ville nok
i beste fall sjå på dialektene sine
som «austnorske særspråk», men
altså ikkje vestnorsk.

Ut ifrå eit hyperspektiv (Lille-
hammer, Gjøvik, Hamar) så vil
kanskje også mange meine at dia-
lektene frå distrikta er «særspråk»
eller også «grautmål».

I mellomalderen var ein aust-
mann ikkje ein person ifrå Aust-
landet eller opplanda, men faktisk
rett og slett ein nordmann.

Uttrykket «austmann» hadde

eit perspektiv frå vest, og det var
islendingane som brukte denne
terminen om nordmennene.

I området rundt Mjøsa kunne
ein dermed godt synge: «Mellom
bakkar og berg ut med Mjøsa heve
austmannen fenge sin heim».

Men når ingen har komme på
dette før, er det kanskje ikkje no-
kon stor sjanse for at vi vil kunne
få ein eigen mjøbsyng på aust-
mannamål.

Dei siste åra har det komme
mange dialektordbøker frå Hed-
mark og Oppland. Ein prøver å
gjernne vise i kva grad dei ulike lo-
kale dialektene har «eigne» ord,
ord som avvik frå standardsprå-
ket, som dei fleste oppfattar som
bokmål (i alle fall i Hedmark).

Det interessante med dialek-
tordbøker er at ein prøver å de-
finere sin lokale identitet i for-
hold til enkelte ordformer, og at
det er eit poeng at ein har ord ei-
ler bøyningar som skil seg frå na-
bodialektene eller standard-

LÅR MOT LÅR: Pål Espolin Johnson har kjørt FLIRT-toget og beskriver en annerledes togreise.

Illustrasjonsfoto: Silje Rindal

over:
I det du reiser deg, skaller du
hodet i den lave bagasjehyllen så
det synger. En siste hilsen fra

NSB før du gir deg hovedstråden i
vold.
Pål Espolin Johnson,
Lillehammer

språka.

Sjølv om mange føler ei sterk
tilknytning til dialekta si, argumen-
terer dei for at skriftspråket er
noko heilt anna enn dialekt, og dei
aksepterer at det kan vere store
avvik mellom skriftspråket og må-
ten dei sjølv ville ha uttrykt seg på
munnleg.

Ivar Aasen gjorde i si tid den
mest omfattande dialektinsam-
linga nokosinne for å prøve å lage
eit tverrsnitt av dei norske talemå-
la, som i neste omgang skulle dan-
ne grunnlaget for eit felles skrift-
språk.

Det er nesten litt merkeleg at
ikkje fleire «austmenn» som øn-
sker å ta vare på dialekta si, inter-
esserer seg for Ivar Aasen sitt ar-
beid og bidreg til at dei austland-
ske talemåla i større grad også blir
representerte i skriftspråka.

Jens Haugan,
Hamar dialekt- og mållag

Senterpartiet

Som en kommentar til dagens
bråk i senterpartiet har jeg føl-
gende råd.
Trekk partiet ut av regjeringen,
fjern dagens sittende styre og velg
et nytt lederskap som har det
gode, gamle borgerlige senterpa-
ritisynet fra sekståra og velg Ola
Borten Moe som leder.

Da Per Borten trakk seg som
partileder begynte fratallet av vel-
gere til Senterpartiet. Det er stor
forskjell på ledelsen i Senterparti-
et sentralt og de lokale lagene.

Fjertallet av dagens sentralsty-
remedlemmer må etter mitt syn,
være vensstradikalere som Sen-
terpartiet ikke trenger. De har
gjort sitt beste for å ødelegge par-
tiet.

Jeg vet at da partiet gikk over
til venstresiden var det mange
som meldte seg ut og gikk over til
andre borgerlige partier.
Audunn Dalsegg, Sør-Fron

Bøndene føler seg ikke verdsatt. De er generelt misfornøyde, men avviser likevel enhver ending.
Alt som foreslås er en trussel mot deres eksistens.

Kari Kjønnaas Kjos, stortingsrepri. (FrP)